

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Murenulæ Sacræ Vestis Sponsæ Regis Æterni
Vermiculatæ Opus, De Privilegiis Ordinum Regularium**

Alviset, Virginius

Campidonæ, 1673

Caput 28. Circa transitum ad alium ordinem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62361)

Bonif. IX. concessit Dominic. ut Generalis in Capitulo generali possit ad Magisterij honorem promovere unum eius diligentis examine probatum, qui deinde seu intra, seu extra Ordine gaudet omnibus prerogativis Doctorum Facultatis Parisiensis, perinde, ac si in ea accepisset gradum. Item & Jul. II. Eidem Generali dedit facultate assumendi duos locos, Secretarium unum, & alterum Provinciale terrae sanctae, quos ad Baccalariatus seu Magisterij gradum promoveat. Casar. v. gradus schol. & v. Generali. Et Roder. to. 2. 99. Reg. 74.

Pius V. concessit Praesid. Congr. Val. facultate promovendi suos ad gradum Magisterij artium vel Doctoratus in Theologia, postquam suos cursus abierunt. Bullar. eiusd. Congreg. B. quae incipit: Regimini, quae est ibi Ordine. Item Clem. VII. pro eadem Congreg. concessit, ut ab his qui legunt in studio Sacrae, possint eodem gradus cum his insigniis conferri. B. quae incipit: in eod Bullar.

Jul. III. & Pius IV. Ac tertio Greg. XIII. per B. quae incipit: Quanta in vinea. Com. Societ. Jesu facultatem promovendi ad Magisterium artium, aut etiam Doctoratus in Theologia, tam suos, quam pauperes, aut etiam divites, quos ad illos studuerunt, si Professores Universitatu detrectant illos admittere ad eummodi gradus, soluti ipsis suis iuribus, atque sic promoti gaudeant omnibus Privilegiis, quibus gaudent promoti in Universitatibus publicis.

Nota autem, quod S. Congreg. Cardinal. suo supramemorato decreto Anni 1623. censuit non esse imposterum Regulares promovendos ad gradum Doctoratus vel Superioritatis, nisi ultra contentum Theologiae cursum, & alia requi-

sita secundum cuiusque Ordinis constitutiones, studuerint salte per biennium uni ex linguis supramemoratis in eodem decreto. Secundo quod Clem. VIII. in decretis pro reformatione Regularium apud Quarant. n. 16. statuit, neminem, qui sit promotus ad aliquem gradum, debere gaudere eius privilegii, nisi actu legat aut concionetur.

CAPUT XXVIII.

Circa Transitum ad alium Ordinem.

SUMMARIUM.

- 1 Camaldul. possunt recipere quoscunq. de Ordinibus Mendic. & ad Praelaturas promovere.
- 3 Cassinenses nullo pretextu possunt se subducere a sua Congreg.
- 4 Regularis discedens a suo Ordine potest ubique capi a suis Superioribus excommunicari &c.
- 5 Receptantes eos qui discedunt de suo Ordine excommunicantur.
- 6 Qui discessit a Congreg. Cassin. potest obligari ad mutandum habitum.
- 8 Praelati Cassin. non tenentur eum recipere, qui a sua Congregat. recessit.
- 14 Praelati regul. possunt licentiarie Monachum ad Ordinem laxiorem.
- 15 Et ob quas causas.
- 9 De jure licitum cuique transire ad strictiorem Ordinem. Etiam sine licentia. Ibid.
- 11 Non tamen laxiorem.
- 10 Quo sensu intelligatur unus Ordo alio strictior.
- 12 Potestas excommunicandi fugitivos, intelligenda de formaliter fugitivo.
- 15 Cause discedendi a suo Ordine, quae sint iustae, & seq.
- 27 Haec debent verificari in iudicio.
- 28 Secus in quibusdam casibus.
- 23 Quamdiu obligatur quis pati iniustam vexationem,

REGIA
BIBLIOTHECA
PADERBORNENSIS
V. G. REGULARIUM
ET
MENDICANTIAM
REGULAS
CELLARUM
ISTOLICE
C. III
8

- nem, ut hoc titulo fiat ei licitus discessus à suo Ordine.
- 24 An qui hoc titulo discedit possit ad nullum alium ordinem transire.
- 26 An si revocetur à suis obligetur fidere.
- 30 Qui discessit sine licentia, an teneatur redire ad illam petendam.
- 31 An debeat conventus consentire.
- 33 Nemo debet facile transire de suo ordine in alium.
- 2 Ad hoc requiritur licentia.
- 6 Hoc quomodo intelligendum.
- 32 Et de quibus.
- 1 **C**lem. VII. & Paul. III. cum derogatione jurium contrariorum dederunt Camaldul. potestatem recipiendi ad suum Ordinem quoscunq. mendicantes & eosdem promovendi ad qualibet officia, post professionem. B. quæ incipit: *Rationi congruit* Quæ habetur ad calcem Regula; cum constitutionibus impressa Roma.
- 2 Eugen. IV. pro Cassin. sancivit Iul. II. pro Cisterciens. Innocent. VII. pro Hieronimitan. non posse eos transire ad aliū Ordinem, nisi licentiā obtentā à Superioribus. Bullar. Cassin. *const. 59. & 46.* Roder. *to. 1. quæst. 52. a. 19* & Lamas. *in meth. p. 3. cap. 4. §. 27*
- 3 Eugen. IV. & Paul. III. pro Cassin. censuerunt nullo pretextu, seu juvandum parentum, seu serviendi cuiquam Prælato vel principi, seu studiorum, seu sanitatis tuendæ causâ posse de sua Congregatione exire *const. 59. 64. & 153.* in Bullar. Cassin.
- 4 Regulares de suo Ordine vel Congreg. discedentes sine licentiâ possunt ubique capi à suis Superioribus excommunicari, & prohiberi audire confessiones, vel predicare constitutione Eugenii IV. pro Cassin. Clem. III. & Bonifac. pro Minorib. Et Iul. II. pro Minimis. Quarum me-
- minere Casar. & Capuccin. v. apostata. Margar. *in suob. ll. const. 59. & 64. c. 1.*
- Pius II. excommunicat quoscunq. recipientes Minores de suo Ordine discedentes, occultantes, ad discedendum vententes &c. Eugen. IV. similiter excommunicaturam vibrat, in eos qui recipiunt fugitivos Congreg. Cassin. nisi conueniunt intra tres dies illos à se dimittunt. Sixt. verò IV. Carmelitis. Et Innocent. VIII. Minorib. Et alij Pontifices licentiam dederunt potestatem excommunicandi se ipsos, quoscunq. personas ecclesiasticas, receptantes suos fratres discedentes Casar. v. apostata.
- Paul. III. concessit Cassin. ut si ipsi discesserint, etiam obtentâ à se licentiâ, & causis discedendi veritas possit illum obligare ad mutandum eum & ad portandum alium distans à proprio Congregationis. B. 153. Margar.
- Pius II. concessit Cassin. Iul. II. Paul. III. & Greg. XIII. Societ. Iesuitarum licentiandi à se fratrem incommuniabilem, & permittendi ipsi ut transiret ad aliam Congreg. sub eadem Regula laxiorem, vel simpliciter ad alium ordinem, de quo inter alios Bonac. *de clausura quæst. 2. p. 9. §. 3. diff. 1.* Idem nomine & autoritate Eugen. IV. concessit Ludovic. Episcop. Taruisin. Congreg. Vallisoler. uti habetur in eius bulla *vil. 48.*
- Eugen. IV. concessit Cassin. ut teneantur recipere eos qui à sua Congreg. discesserint, etiam si ad hoc habeant licentiam apostolicam, nisi contineant excommunicationem. *const. 62. & 64.* in Bullar. Margar.
- Nota autem circa privilegia, quæ dantur in præsumptione bonæ obedi-

in proprio. Et quod is, qui ab illis
 potest discedere, potest aequè facile suam
 aliam in eo operari, atque in alio ad
 quem cogitat transire. At si veritas pug-
 nat in contrarium, certè nullus locus esse
 potest talibus privilegiis. Quin etiã Nald.
 v. Religios num. 23. absolutè illa reiicit.
 Et Regl. eod. v. n. 34 affirmat posse Reli-
 giosum illis non obstantibus ad alium
 Ordine transire, modò concurrant tres
 circumstantiæ, nempe primo, si transit ad
 strictiorem, secundo, si zelo perfectionis,
 tertio si petita licentiã, quamvis non
 obtentã. Favet huic doctrinã Navarr.
 l. 3. conf. 52. ubi monet talia privilegia
 esse interpretanda secundum cap. licet. de
 Regl. in quo permittitur transitus ad al-
 ium Ordinem post petitam licentiã,
 quamvis fortè non obtentã. Et ratio
 fundamentalis est, quia zelus & cura pro-
 priæ perfectionis & salutis est de jure na-
 turæ, contra quod non dantur, nec locũ
 habent privilegia, ad quod facit cap. dicitur
 de Regl. 2. Unde conciliando opinio-
 nes & Doctores, ego puto cap. dictum li-
 centiam esse servandum, & Pontifices non in-
 tendisse illi derogare, privilegia verò in-
 terdum esse de eo qui vellet transire
 ad alium Ordinem, qui non esset suo stri-
 ctiore, vel ex odio suorum cum illorum
 laudato deceptus & illectus ab his, ad
 quos vult transire &c. quibus similibus-
 que abutibus voluerunt Pontifices per
 privilegia supramemorata obviare.

Verum hoc ego addidero, quòd licet
 iura concedant transitum ad strictiorem
 Ordinem, Et inter Theologos ac Cano-
 nicos non bene conveniat in discernen-
 da similitudine, attendendo tamen ad men-
 tem legum potius quàm ad verba. Arbi-
 tror ego (salvo meliori iudicio) quod ad
 hoc iudicandum per respectum ad transi-
 tum de uno in alium non debet fieri cõ-

paratio Ordinum inter se, sed ipsorum &
 huius Fratris, qui ab uno vult transire ad
 alium, ut attento ipsius genio & disposi-
 tione, is Ordo comparatus ad ipsum cen-
 sendus sit strictior, nõ in quo vigent plu-
 res austeritates corporales, sed in quo
 potest commodiùs & securiùs suam salu-
 tem operari. Nam quia austeritates cor-
 porales sunt instrumenta ad virtutem &
 perfectionem, ideo per quamdam præ-
 sumptionem ille Ordo putatur perfe-
 ctior, qui sit strictior, & in quo servantur
 plures austeritates. Et quia in assumptio-
 ne Status religiosi aliud non intendimus
 quàm nostram salutem & perfectionem,
 ideo iura concedunt transitũ ad strictio-
 rem. Verum, quia idem instrumentum
 non est aequè aptum omnibus, & potest
 esse talis, qui faciliùs suam perfectionem
 & salutem consequatur in Ordine mitio-
 ri, ideo ubi de hoc constat, debet veritati
 cedere præsumptio, & ille Ordo mitior
 dici esse ipsi aptior, & transitus ad ipsum
 ei licitus, quia tunc habetur finis legis.

Hoc tamen sanè velim intelligas, nempe
 quòd hæc maior facilitas operandi
 suam salutem vel acquirenda perfectio-
 nis est quidem causa sufficiens ad conce-
 dendum transitum, & ad hoc ut dicatur
 satisfactum dispositioni Trid. sess. 25. cap.
 19. de Regul. Atan sit sufficiens ad transeun-
 dum (etiam negata facultate) iuxta cap.
 licet de Regul. Ego satis dubito. Nam famu-
 lus qui locavit suas operas, non potest à
 suo herò discedere, etiam si invenerit a-
 lium, apud quem minorè laborem sit ex-
 perturus, & melius stipendium acceptu-
 rus. Unde quia Religiosus comparatur
 servo, ideo sicut non potest à Monasterio
 abire, prætextu recipiendi alterius, qui
 sit utilior, sic nõ potest ille ab eo discedere
 prætextu maioris perfectionis quærendæ,
 vel minoris difficultatis experiendæ.

Quare

REGIA
 VCLARVM
 ET
 MENTARIUM
 REGVLAS
 CELLARVM
 STOLICE
 8

Quare si doctrinam traditam velit quis applicare *cap licet*, & alia jura similia, quibus ego dixi non esse derogatum per privilegia, debet illam explicare de facilitate aut difficultate, non simpliciter negativa, sed depositiva, quando ponitur ei obex ad perfectionem & salutem. At si patitur difficultatem ob solâ sui genii repugnantiam, eò quòd vellet per alia opera & media tendere ad perfectionem non est hæc causa sufficiens ad discedendum sine licentia, sed hanc ipsam repugnantiam & difficultatem, quam experitur, debet amplecti & tolerare tanquam medium, non contrarium perfectioni & suæ salutis, sed utilissimū ratione meriti.

12 Nota secundò. Circa privilegia relata *num. 4. & 5.* Quòd cum pænæ non habeant locum, nisi in casu vero, & suis omnibus circumstantijs vestito iuxta dicta, ubi de *potest. reg. ad absolvendum*. Ideo non possunt Prælati uti talibus privilegijs in suos aut eos recipientes, nisi sint verè & formaliter fugitivi seu apostata, unde verificanda erit prius apostasia, quàm pænâ illis intentanda, aliàs sicut iniuste censuris ligarentur, si & invalidè, quia Privilegia non habent locum quoad illos.

13 Tertiò. Circa privilegium relatum *n. 8.* quod cessat admisa constitutione Urb. VIII. de ejectionibus & fugitivis secundum dicta *cap. 22. §. 3. not. 5.*

14 Quartò. Circa alia relata *n. 7.* Quod etiam illis seclusis Prælati Regularium possunt suis dare licentiam transeundi ad alium Ordinem etiam laxiorem, per *cap. non est & c. significatum. de Regul.* Et ita ibi tenent Gloss. Host. & Panor. Angel. v. *Religiosus num. 34.* Navarr. *lib. 3. cons. 56.* Less. *lib. 2. de instit. cap. 41. dub. 13.* Sanch. *in sum. lib. 6. cap. 7. num. 72.* Bauny. *in theol. mor. tr. 11. de Abbatib. quest. 6.* Et Aufon. *in sum. Dian. v. Regulares n. 9.* Quod

licet videatur revocatum in Trid. *sess. c. 19. de reg.* Bene tamen Navar. *supra* advertit, mentis concilii fuisse nõ simpliciter hoc prohibere, sed ne hoc peratur sine causa & consensu Convertere quod ante non servabatur, similiter tali transitu servanda erit dispositio *viam ambitiosa. & Clem. 1. ut prof. de app. Quam idem Trid. innovat. sess. 14. c. 1. ref.* Nisi obster privilegium Camalulano quo in initio huius *cap. n. 1.*

Causæ autem transeundi ad alium ordinem etiam laxiorem, seu conatibus hunc transitum sunt sequentes, quæ diversis Authoribus collectas placuit subiicere. Prima est propter incorrigibilitatem ut habet privilegium Pij II. Nominatim incorrigibilitatis ego intelligo tantum formale, sed etiam similitudinem seu interpret. quado aliquis est durus & difficulter corrigitur, vel frequenter correctus semper in eadem recidit, quæ tamen oportet esse gravia & scandalosa.

Altera est propter infirmitatem seu competentiam virium cum austeritate laboribus Monasterij vel Relig. Thom. 2. 2. *q. ult. arr. 8.* Et Nerut. *de appell.* Seu propter pusillanimitatem refugientis eiusmodi austeritatem secundum Sanch. *in sum. lib. 6. cap. 32.* Et Barth. de Vech. *in pra. nov.*

Seu propter delicatam complexionem ut concedit Angel. v. *Religiosus num. 32.*

Seu propter difficultatem, quam experitur in observantijs tantâ, ut in ricolu, ne frequenter illas transgredatur. Aut demum propter senectutem, ut Gord. *in theol. mor. lib. 7. c. 13. c. 1.*

Tertiò. Propter intemperiam seu aliquam aliam circumstantiam ex qua ibi habitans, efficitur nimis

Trid. f. 1. ...
 & Gordon. citati.
 Quarta. Si in ingressu vel professione
 concepit deceptio. Gloss. cap. tit. quorum
 am. h. hoc seu ex parte conventus seu
 Religiosus si falsis promissis & blanditiis
 fuerit illud, vel si Regulam & constitutio-
 nes quas se obligavit, non sufficienter
 intellexit secundum Barbof. in notis
 p. m. f. s. 25. c. 19. de regul.
 Quinta. Ob pudorem perpetuum ex
 crimine commissio, & penitentia pro-
 bati. Sanch & Gold. citati. Escob. Adam.
 & Layrol. infra citandi.
 Sexta. Propter declinationem Reli-
 gionis à debito fine, vt si in illa irrepsit
 abusus, abusus pravae consuetudines,
 illa vero laudabilis vita norma floret,
 quamvis forte sine tantis austeritatibus.
 Reg. & Nerut. citati. Innocent. & Pa-
 trem. cap. sane de regul. sum. v. Religiosus
 ad. Gaz. in com. ad coll. 19. cas. c. 3. D.
 de p. m. 2. 2. qu. 1. 139. ar. 8 & D. Bernard.
 de p. m. & disp. c. 20. Et ita olim celebris
 nomine Ioannes fecit, de quo Cas-
 siod. lib. 19. c. 11. Et de quo à nemine repre-
 henditur. Quin potius exemplo ipsius
 proposito ita licitè convincit D. Thom.
 2. 2. q. 187. ar. 1.
 Septima. Quando Prælatus non est le-
 gitime electus, & de intrusione evidenter
 constat, tunc enim cum non teneantur
 fratri ei obedire, sic neque ab illo ullam
 licentiam petere, aut sub eius dominio
 manere, sed possunt sibi ipsis jus dicere,
 & quo volunt abire. juxta illud iud. 17. In
 hominibus non erat Rex in Israel, sed unusquisque
 quod suum rectè videbatur hoc faciebat. Et illud
 Ioan. 10. alienum non sequuntur, sed fugiunt
 ab eo, quia non noverunt vocem alienorum. Et
 hoc habemus luculentum exemplum.
 de p. m. Cassin. lib. 2. cap. 12. Vbi refertur,
 quod cum quidam Manzo consanguineo-

rum Principum Capuae fretus potentia
 minus canonicè factus fuisset Abbas in
 illo sacro, & nunquam satis laudando
 Monasterio. Alijs licet tolerantibus, octo
 ex prioribus Monasterij excedendo exi-
 lium voluntarium potius elegerunt, quàm
 subesse intruso tali modo. Quorum ze-
 lum videtur Deus eventu secuto proba-
 se. Nam tres ex ipsis Hierosolimitanam
 peregrinationem suscepere, cumque vili-
 tatis sacris locis divisi fuissent non scio
 quàm causâ. Primus nomine Ioannes in re-
 ditu substitit in Græcia, in quodam Mo-
 nasterio. Cumque nihil minus cogitaret,
 ecce de nocte S. Bineidictus ei apparuit
 cum baculo pastoralis, quem ei tradens
 iussit ut cito Cassinum repeteret, reque
 communicata cum Abbate Graco, rever-
 sus invenit iam alterum à Manzone Ab-
 batem demortuum, & fratres de sufficiendo
 successore deliberantes, à quibus una-
 nimis votis fuit electus. Alter nomine
 Liucius cum post reditum ab eadem pe-
 regrinatione sedem sibi fixisset, in qua-
 dam cripta seu specu juxta Salernum (
 quæ deinde dedit initium sacro Caveni
 Monasterio) singularibus suis virtutibus
 factus notus Guaymario Principi Salerni-
 tano; & honores declinans concessit
 ad aliud eremitorium, (Albaneta dictum
) in declivi montis Cassini situm conuer-
 sâque cellula in capacijs Monasterium,
 confluentibus eum discipulis, Abbatiali
 munere per plures annos præfuit tali vi-
 tæ sanctimonia, vt albo sanctorum fatis
 functus sit inscriptus.
 Tertius nomine Theobaldus audiens
 Ioannem promotum ad insulas, ad Mo-
 nasterium ultimò redijt, & à Ioanne crea-
 tus præpositus, postea & ipse Abbas præ-
 ficitur. Quinque vero alii in Lombardiâ
 declinantes, quinque Abbatis Ordinis
 promovente Hugone Marchione fundâ-
 runt.

REGIA
 VLABRUM
 ET
 VENTARIUM
 REGYLAS
 CELLARUM
 ISTOLICE
 8

runt Tam felicem autem successum non dedisset Deus singulis, si discessum ab illegitimo Prælato non probasset.

22 Octavo. Propter malam tractationem & persecutionem, quam quis patitur à suo Prælato, vel Fratribus, quibus factus est odiosus Barbof. in not. super Trid. sess. 25 cap. 19. de regul. Roder. to. 1. qq. reg. 52. ar. 9. Adam præmonstrat. ser. 7. de profess. canonic. Lairuelz in cat. novit. p. 5. lect. 117. dor. um. 3. Aufon. in sum. v. Regulares. num. 9. Less. de iust. lib. 2. cap. 41. dub. 13. Sanch. & Gord. citati. Asor. to. 1. in st. lib. 12. cap. 14. Bauny in theol. mor. tract. 11. de Abbat. quest. 6. Reginald. in pra. lib. 18. cap. 29. num. 414. Et Escob. in theol. mor. 24. Jesuit. tract. 6. cap. 4. Et de hoc habemus exemplum Sancti Bened. quem cum sui Monachi voluissent intoxicare cognita malitia, & prava eorum in se voluntate ab his discessit. Ad quod facit illud Christi. *Cum vos persecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam. Et illud vado & quaeretur me & in peccato vestro moriemini.* (a)

23 Quamdiu verò teneatur quis tolerare iniustam tractationem. Arbitror ego, id tempus sufficere, quod alias per oppositum sufficeret ad illum expellendum, si esset incorrigibilis. Ratio mea est, quia obligatio Religiosi & Religionis, ad se invicem est respectiva: Ergo sicut post unum annum Religio potest expellere Religiosum incorrigibilem, ita etiam post unum annum potest Religiosus relinquere Religionem, similiter erga se incorrigibilem, & quam non piam matrem, sed diram novercam experitur. (b) Verum sicut expulsio Religiosi est ultimum remedium, ad quam non licet devenire,

(a) Propter sevitiam uxor separatur à viro c. ex transmissa de rest. spol. filius solvitur à Patria potestate l. si lenones. C. de ep. aud. & l. si quis à par fuer. manum. Et servus à jure domin. l. 2. ff. de his qui sunt sui, vel al. juri.

(b) Vide dicta de acquisitione privilegiorum per viam relationis.

nisi tentatis omnibus alijs medijs, ita nec Religioso fas est de suo Monasterio vel Ordine recedere, nisi post procuratam per legitimas vias suam cum Prælato vel Fratribus reconciliationem & eorum durationem cognita

Maior difficultas est, an is qui sic de suo Ordine discedit, possit secura conscientia aliū non ingredi, sed hærere in sacro apud amicos vel cōsanguineos, aut in patria. Et prout potest ibi essentialia vita servare. Ratio dubitandi est, quia plus non teneor, quam promisi, eorum non promisi stabilitatem, nisi meo Monasterio seu Ordini, quod si mihi superius ab illo discedendi, an non ego famber; Videtur Angel. in hanc opinionem inclinatus, qui v. Religiosus. num. 42. Eiectum, vel fugitivum nequeat suam reconciliationem obtinere à Prælato posse alium Ordinem ingredi cum ejus licentia, aut si non potest obtinere, vivere alio modo regulariter, prout potest in saculo. Verum quia nullis minus probatur hæc doctrina, remitto lectorem curiosum ad ea, pro illa adstruenda scripsit Iul. Casp. Scoti, ante hac non parva in Italica lumina Societ. Jesu, à qua extorris factus & apud venteros securitatem naturæ eorum statu agit. De quo, & suo à Societate discessu apud Innocent. X infirmatam elegantem epistolam apologeticam ad eum Innoc. se defendit. (c)

At si Prælatus revocat talem Religiosum, & meliorem tractationem patitur, quid consilij; Respond. Solutio huius dubij (attento jure) petenda ab his quæ communitet tradunt DD. circa reconciliationem uxoris qua discessit ob sevitiam. Sed attendit

(c) Eius Liber est impressus Colon. apud Canacium.

licentia. Ego puto eum non teneri redire, nec cuiquam promissioni fidere. Circa quod ego taceo multa, quæ non expedit propagare.

Porro quando aliquis est discessurus ex suo Ordine seu Monasterio, necesse est causam probari & verificari contrariè, nisi fortè sit de se ita patens & nota, ut probatione non indigeat. At si quidem nota est, & certa ipsi Religioso, qui tamen eam probare non potest, seu quæ testes ei defunt aut nolunt loqui, seu quæ non habet sumptus necessarios ad promovendum suam causam. Aut certe timet incarcerari & opprimi vel veneno tolli casu, quo propositum suum aperuerit &c. exhortandus est quidem ad amplectendam & portandam crucem, verum si nequit induci, potest prout conscientia recta dictaverit sibi consulere, & in foro conscientie ac coram Deo esse securus, nec panis constitutionis Urb. VIII, est obnoxius, quamvis fortè in foro exteriori, & in suo Monasterio iudicetur fugitivus.

Ad quod facit doctrina Steph. Tornac. Episc. qui quadringentis abhinc annis hoc est circa annum 1159. floruit. Et qui in ep. sua. 1. ad Rob. priorem Pontanie, quæ habetur 1. 12. Biblioth. magnæ P. 7. 2. sic loquitur: Quid voti? aut a-
tionem tuam voti, aut aliud, si aliud commutationem recipit votum tuum, si argentum, si aurum, si vestem, si quodlibet simile voti, commutare vel maxime potes, si vel melius vel magis solvas quam voti. Sola anima, si eam voveris commutationem non recipit. Et post nonnulla Animam meam inquis voti, & in suo certo, sub Magistro certo, sub forma vivendi, & in institutionibus ordinata stabilitatem loci, obedientiam Pralati, communionem vivendi propter salutem anime mee voti, commutare non licet, non reddere non licet. Attende puer

timorare, & noli timere ubi non est timor. Votum quod commutationem non recipit, quasi substantiale est, & principale vovere animam suam Deo, Cetera sicut est locus, Pralatus habitus forma vivendi, tanquam accessoria sunt. Et ab hominibus apponuntur, non quia hic salvari non possit anima, quæ vovetur, sed qui a per hoc fit expeditior ad salutem via. Quid si locus destruat, si ab his, qui inibi habitant vel penitus deferatur, vel aliò transferatur, nunquid alibi salvari potes? si Pralatus moriatur, si recedat, si nolit præesse, quid facturus es? peribis, quia non præest, cui subesse debueras? si habitus mutetur, & institutiones aliam formam receperint, si priores non servaveris, eris reus voti, quod feceras. Vides quoniam hæc omnia accessoria sunt, & commutationem recipere possunt sola voti substantia, scilicet anima commutationem non recipit. Hactenus Steph. Tunc autem potest probabiliter iudicari, aliquem Authore Deo discessisse ex suo Monasterio vel Ordine, cum pie & honestè vivit in alio, seu loco, seu statu, ad quem transivit, ut de octo Cassinensibus retuli in superioribus, secus si se secularibus negotijs & vitijs intricat, ut patet in his qui ad Hæreticos transeunt, & apud eos nubunt, &c.

Addit ex Panor. Burgos in cap. quæ in 20 Ecclesiarum, de const. eum qui discedit ex suo Ordine vel Monasterio ita necessario obligari ad petendam licentiam, ut si discesserit eam non peritâ teneatur redire ad illam petendam, quamvis non obtinendam, quia inquit sic placet legi (puta in c. licet de Regul.) sed ego teneo contrarium, tum quia ad inutile nemo tenetur, tum quia canon ideo jubet peti licentiam, ne videatur contemni bonum Obedientie, at si aliunde constat non contemni, & hanc licentiam non peti ob causam iustam, non potest dici canon violatus. Et ita ibi tener Gloss. quæ explicando textum,
G g tum,

REGIA
VLAUVNI
ET
IMINTARIA
REGVLAS
CELLARIS
STOLICE
8

tum ait petendam esse licentiam de honestate. Quòd si ex honestate. Ergo non ex debito. In rigore verò & sequendo opinionem Burg. sufficit per epistolam hanc licentiam petere, vel per Personam interpositam.

- 31 Addit Barth. de Vech. in pra. obser. in admitt. ad Rel. stat. dub. 5. Et jam Conventum debere consentire, de quo consensu ego idem dico, ac in superioribus dixi de consensu Prælati. Addit Angel. in sum. v. Monachus num. 1. Quòd quæ iura decernunt circa transitum Religiosi ad alium Ordinem, habent solum in Professis ad Chorum, & non in Conuersis, quia inquit sunt quasi serui in suo Monasterio, & magis ei adstricti quàm Clerici, sed (seculis privatis Ordinum vel Monasteriorum constitutionibus) ego hoc falsum puto, cum æqualis sit Clericorum & Conuersorum professio, & consequenter æqualis obligatio.

- 33 Ne autem fortè ex his quæ hæcenus disserui, putet quis ita facile & præcipitanter posse suo Ordine vel Monasterio deserto ad aliud transire, placet hîc ad instructionem pro omnium Coronide attexere fragmenta Epistolarum duorum illustrium Abbatum & Sanctorum Anselmi ac Bernardi super hac eadem materia.

Anselm. lib. 1. epist. 29. ad Lanson. Monachum. Quisquis Canobitarum fortè propositum aggreditur, expedit ei, ut in quocunque Monasterio professus fuerit, nisi tale fuerit, ut ibi malum inuitus facere cogatur tota mentis intentione, amoris radicibus ibi radicare studeat, atque aliorum mores aut loci consuetudines, si contra præcepta divina non sunt (etiam si inuitus videantur) diiudicare re fugiat. Gaudeat se iam tandem inuenisse, ubi se non inuitum sed voluntarium, totâ vitâ mansurum omni transmigrandi sollicitudine

propulsa deliberet. Et quietus ad sola vota probatæque vitæ exercitia exquirenda vacet. Quòd si sibi videatur maiora quedam ac utiliora spirituali seruire appetere, quàm illi prædictis Monasterij institutionibus liceat. Assuetis aut se falli præferendo paria paribus aut maioribus. Sive præsumendo se posse quod non potest. Aut certe credat se non meruisse, quod desiderat.

Bernard. lib. de præc. & disp. capit. 11. Et post ipsum Vincentius in spec. lib. 1. Capit. 61. Videamus quomodo tenenda sit illa quæ in professione firmari solet loci stabilitas. Et quibus (si tamen quibus) ex causis rationabilibus illam vel liceat, vel expedit. Et post illa quæ.

Præscribat stabilitas pactum omni denique remisso discessus, vago & curioso discursus, cuius denique inconstantie levitati. Non enim hæc, quæ in professionis serie sequuntur, verum videlicet conversioni & obedientia quæ secundum Regulam fit.

Nam si hæc ibidem præ improbitate & inligiositate cohabitantium obiniri fortè non poterit, duce spiritu libertatis transire indubitanter suadeo ad locum alium, in quo non impeditur reddere vota sua Deo, quæ distinctionibus suis. Equidem cum Sancto sanctus eris, cum perverso perverseris. Sanè de Religione & bene ordinatis Monasterijs nullus Professus meo consilio, ne arctius quidem desiderio sine licentia sui Senioris egredietur. Egre tamem, si melius inuenit & elegerit, melius nihilominus iam consilio non regredietur ad minus bonum, quod reliquerat & contempserat præ meliori, præsertim si illud melius tale fuerit, quod eius prima Professioni congrueret & debeat (si non tamen loci prioris vicinia vocatur, quia de noto Monasterio nec recedat, nisi qui regulariter potest nec recipere consensum Abbatis sui.) Et accipe manifestis in Exemplis huius sententiæ rationem. Fortè vultis aliquid de Cluniacensibus institutum ad Cisterciensium

Non se fringere paupertatem, eligens nimirum
 ter. Quales utique non paucos frequenter ex-
 perimus, qui una vix hora in una voluntate du-
 rantes, aurâ levitatis impulsî, vagi & instabi-
 les huc & illuc velut ebrij nutant, mutantq; pro
 experimento j. dicii. Imò sine judicio fluctuan-
 tes & tumultuantes, tot de se consilia præsumunt
 quot loca revisunt, semper quod non ha-
 bent cupientes, & quod habent
 fastidientes.

**

Gg 2

SECTIO

REGIA
 VLABUN
 ET
 MENTARIA
 REGYLAS
 CELLARUM
 STOLICE
 8